

משה חיים פלח

- 1..... (ב) בגדר איסור סוטה לבועל (ב)
 6..... בסוגיא דמלוגא דשטרי
 9..... בענין כוונה הפכית בשחיטה

בגדר איסור סוטה לבועל (ב)

הוה קינוי וסתירה ולא איתסרא, דס"ד
 דאיסור הצועל תלוי באיסור הצעל
 צפועל, וכיון דצמעשה שהיה לא נאסרה
 צפועל לאוריה משום דליכא עדים וליכא
 קינוי וסתירה, לא נאסרה לדוד אף
 דאיכו ידע דנצעלה, אלא דכתב
 הרשב"א דלמסקנא אינו כן, אלא דוקא
 בנצעלה באונס דאף כלפי שמיא גליא
 דלא נאסרה לצעל, זכה"ג הוא דלא
 נאסרה לצועל, משא"כ בגוונא דאינו
 אלא משום חסרון ידיעה [ויעוין צשו"ת
 מהריע"ץ (סי' ק) דכתב דלכאורה היה
 מקום לדקדק מלשון הרמב"ם דשריא אך
 מסיק דודאי אסירא כיון דהוא עלמו
 ידע שזא עליה באיסור יעוין שם צכ"ד
 וכן מסיק לדינא לאיסור צשו"ת אור
 שמח (סי' א ד"ה אמנס צרו) יעו"ש טעמון
 ויעוין צשו"ת הרא"ש (כלל ל"ב סע"ו).

ומי אמר רבי אלעזר הכי והאמר רבי
 אלעזר אין האשה נאסרת על צעלה
 אלא על עסקי קינוי וסתירה וכמעשה
 שהיה כו' הכי קאמר אין האשה נאסרת
 על צעלה אלא על עסקי קינוי וסתירה
 ממעשה שהיה דלא הוה קינוי וסתירה
 ולא איתסרא כו' הכי קאמר אין האשה
 נאסרת על צעלה צעד אחד אלא צשני
 עדים וקינוי וסתירה אפילו צעד אחד
 נמי ופתח פתוח כשני עדים דמי וכי
 תימא מעשה שהיה מפני מה לא אסרוה
 התם אונס הוה ואיבעית אימא כי הא
 דאמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי
 יונתן כל היואל למלחמת בית דוד גט
 כריתות כותב לאשתו כו', והנה יעוין
 ברשב"א דציאר הא דאמרין מעיקרא
 דאין האשה נאסרת על צעלה אלא על
 עסקי קינוי וסתירה ממעשה שהיה דלא

לאיסור ואינו לריך להוליאה, ל"ש יסוד
הדין.

אולם הנה בנדריים (ז) תנן בראשונה
היו אומרים שלש נשים יולאות
וגועלות כתוצבה האומרת עמאה אני לך
שמים ציני לצינך ונטולה אני מן
היהודים חזרו לומר שלא תהא אשה
נותנת עיניה באתר ומקלקלת על צעלה
האומרת עמאה אני לך תציה ראייה
לדצריה כו', ותמכו הראשונים דהא כיון
דשויא אנפשה חתיכה דאיסורא היאך
שרינן לה והא אין כה ציד חכמים לעקור
דבר מן התורה צקום ועשה, ויעוין
בתוס' שם שכתבו וז"ל ותירץ הרב רבי
אליעזר דלא מלינו זונה שהיא אסורה
לינשא לכהן דודאי הוא מוזכר עליה
אבל היא אינה מוזכרת עליו הילכך גם
לדצריה אינה אסורה זו, והנה בתוס'
שם תמכו ע"ד וז"ל וקשה דקאמר פרק
יש מותרות (יבמות פד ז) כל היבא דאיבו
מוזכר איבי מוזכרת כו' עכ"ל, אולם
יעוין ברש"י שם שכתב וז"ל ותירץ
ה"ר אליעזר ז"ל דזונה לא מוזכרת
מכהן אלא כל היבא דאיבו מוזכר
וכדאמר ביצמות כל היבא דאיבו מוזכר
איבי מוזכרת דלא יקחו כתיב ואין
הזונה מוזכרת אלא הכהן הוא שמוזכר
עכ"ל, והיינו דהיא אינה מוזכרת אלא

והמאירי כתב וז"ל כבר ידעת שכל
שנאסרה לצעלה מחמת
הצועל והוליאה אסורה לצועל ושמה
תאמר היאך הותרה בת שצע לדוד ואם
תאמר שלא נאסרה לאוריה מפני שלא
היו שם עדים ואין אשה אסורה לצעלה
אלא או צעני עדים או צקנוי וסתירה
צעדים ועד אחד של עומאה אין זה כלום
שכל שנתפרסם על ידי נציה אין לך עדות
גדולה מזו אין הענין אלא מפני שאונם
היה ולא נאסרה על צעלה ולמדת
שהאונם את האשה והוליאה צעלה
מותרת לצועל כו', ומצואר דנקע דאף
למסקנא כן הוא, דאילו ליבא עדות ולא
נאסרה צפועל לצעל, לא נאסרה אף
לצועל, וגדר הדצרים לריך ביאור, דהרי
מ"מ כלפי שמיא גליא דנאסרה, וכיון
דהצועל יודע דצאמת אסורה לצעל,
אמאי לא תהא אסורה לו, וכבר עמדו
בזה האחרו'.

ובפשוטו היה נראה ביאור הדצרים,
דהא דאיסור הצועל תלוי
באיסור הצעל לאו מילתא בלא טעמא
הוא, אלא יסוד הדין דכיון דמחמתו
נאסרה על הצעל והולרך להוליאה,
אסרתה תורה על הצועל, וא"כ יש לומר
דתלוי באיסור צפועל ממנו, וכל
דלמעשה אין הצעל מחוייב לחשוש

הצעל מוזכר משום דליכא עדות, אף איבי אינה מוזכרת, והכא מיירי לענין איסור זונה ול"ש לזכר כדנתבאר לענין סוטה לצועל, ול"ז דהא מ"מ קמי שמיא גליא דאסורא, ומה צכך דאינו יודע וכנ"ל.

ויתכן לדון לזכר, דהנה ציצמות (נח א) אלא דקני לה כשהיא ארוסה ואיסתתרה וקמשקה לה כשהיא נשואה מי צדקי לה מיא והתניא ונקב האישי מעון צזמן שהאישי מנוקה מעון המים צודקין את אשתו אין האישי מנוקה מעון אין המים צודקין את אשתו, ויעוין צתום' שס שכתבו וז"ל וא"ת ונוקמה כגון שצא עליה צשוגג וכשצא עליה לא ידע עדיין שנסתרה דכי האי גוונא חשיב מנוקה מעון דהא כי מוקי לה ע"י גלגול לא חשיב אין מנוקה מעון אם זינתה צאירוסיין, וי"ל דהכא כיון דצשעת השקאה יודע שצא עליה צאיסור אפילו צא עליה שוגג לא חשיב מנוקה מעון אצל על ידי גלגול שאינו יודע צשעת השקאה מנוקה מעון קריין ציה עכ"ל וכ"ה צתום' צקידושין (נז ז) ומצואר דצרי התום' דצר חידוש, דצגוונא דצא עליה צשוגג כל זמן דלא נודע לו חשיב מנוקה מעון, אך משעב שנודע לו חשיב אין מנוקה מעון.

צגוונא דהכא מוזכר, וכיון דהכא הכא אינו מוזכר צפועל כיון דליכא עדים, אף איבי אינה מוזכרת.

וכן מצואר צמאירי שס וז"ל ושמה תאמר והרי היא מכל מקום אסורה צציאתו ושויטה לציאת הצעל חתכה דאיסורא והיאך מאכילין לה דצר האסור לה והרי צמסכת קידושין אמרו היא אומרת קדשתי והוא אומר לא קדשתיך הוא מותר צקרובותיה והיא אסורה צקרוביו תירלו צתוספות שהזונה אינה מוזכרת על ציאת הכאן אלא הכאן הוא שמוזכר צה ואין זה כלום שהרי אמרו ציצמות כל דהוא מזדבר איבי נמי מזדברא, אלא שאפשר ליצב דצריכה סזו הואיל ולא נודע לו אלא על פיה אם אינו מאמינה צלצו אינו מוזכר עליה וכל דאיבו לא מזדבר איבי נמי לא מזדברא עכ"ל [ויעוין צתשו' אור שמח (ס"ה) דדן מתחילה להתיר סוטה לצועל צגוונא דליכא עדות ועפ"ד המאירי אלו, אלא דמסיק לאיסורא יעו"ש].

והנה צדצרי הרשב"א והמאירי [צדעת בר"ר אליעזר ממין] חזינן דהך דינא דכל דאיבו מוזכר איבי מוזכרת תלי צאיסור צפועל, וכל דצפועל אין

להכשיל חצירו בשוגג אף בגוונא דודאי
לא יוכל להודע לו לעולם].

[במשנ"ת לעיל בדברי הרא"ש
דצינתה עם עכו"ם לא

נאסרה לצועל משום דאסירא וקיימא
ליה, דכוונתו מדינא דאין איסור חל על
איסור וס"ל דל"ש צאיסור סועה דינא
דמיתלח תלי וקאי כיון דחייל ע"י מעשה
הזנות וכל דלא חייל צשעתו לא חייל
לאחר זמן, אין להקשות דהא צאשת
ישראל נמי אסירא וקיימא ליה צאיסור
אשת איש, וע"כ דאף צאיסור סועה
אמרי' דמיתלח תלי וקאי, דיש לומר
דלענין איסור אשת איש אמרינן דע"כ
אמרה תורה יצא איסור סועה לצועל
ויחול על איסור אשת איש, כעין
דאמרינן (חולין נ"א א) וחלצ נצלה וחלצ
ערפה יעשה לכל מלאכה ואכל לא
תאכלוהו ואמר מר למאי הלכתא אמרה
התורה יצא איסור נצלה ויחול על
איסור חלצ יצא איסור ערפה ויחול על
איסור חלצ, אך יש לעיין דהא צס"פ גיד
הנשה (שם ק"ג א) אמרי' צמיתי איסור
ערפה מיחל אציסור אצר קא מיפלגי
מר סצר אחי חייל מידי דהוב אכלצ
דאמר מר התורה אמרה יצא איסור
נצלה יחול על איסור חלצ ויצא איסור
ערפה יחול על איסור חלצ ואידך אכלצ

ויעוין צשערי ישר (ש"א פ"ד) שכתב
דמזה אנו למדין דצשעה שהיה
העלם הידיעה לא היה עליו כל חטא
וכשנתודע נתחדש עליו החטא [ויעו"ש
דציאר עפ"י שיעת הרמז"ס דספיקא
דאורייתא לקולא מדאורייתא, ואף
להרשצ"א איכא דוכתי דאזלינן לקולא
מדאורייתא כגון צס"ע צרה"ר ומותר
להכנס למקדש, והרי אס יתצרר אח"כ
חייב צקרצן [וכמצוה צתום] (שצועה יט
א) [והיאך יתכן דהתירה תורה להכניס
עלמו לספק איסור צספק השקול
ולהניחו ציד המקרה להכשל נגד רלון
רחמנא וגם ליפול עוד צעונש יעו"ש,
וציאר הגרש"ש עפ"ד התום הנ"ל, דכל
זמן דלא נודע לו צאמת ליכא איסור].

ולכאורה לדרך זו יש לומר דמהאי
עעמא אמרי' דכל זמן דלא
נודע לצועל, חשיב דלא נאסר עליו
וממילא לא נאסרה אף על הצועל, וכן
לענין זונה חשיב דאינו מוזהר וממילא
אף איבי אינה מוזהרת, ומשום דס"ל
דאיסור דידה הוי צתולדה מאיסור
דידיה [אך עדיין ל"ע דהרי איכא איסור
לפני עיור אף צמכשיל את חצירו צשוגג,
ואין לומר דאינו אלא משום האפשרות
שמא יודע לו לצסוף, דהא ודאי דאסור

איש דחית ליה היתר בחיי אוסרה יעוין
ציצמות (נד ה) ול"ד לאיסורא דעכו"ס
דגירות ל"ה מתיר לאיסורא דעכו"ס
אלא דפקעה סיבת האיסור משא"כ
צגט דבוי מתיר ואכמ"ל].

הוא דחייל דהותר מכללו אצל אצר דלא
הותר מכללו לא, ולכאורה ה"נ נימא
דכיון דגלי קרא דאיסור סוטה חייל
לאיסור אשת איש, ה"נ חייל לאיסור
עכו"ס, אך ה"נ יל"ד דשאני איסור אשת

בסוגיא דמלוגא דשטרי

לריכין לכורחתו שאפילו לעכב גוף
 הנייר בתורת משכון אין לה שכסם שאין
 האותיות נקנות בלא כתיבה ומסירה כך
 אפילו הנייר שבהן אינו נקנה, לפיכך אין
 כאן מגו אפילו לתפשו בתורת משכון
 עכ"ל, וכן הוא בחידושי הרא"ה וז"ל וכי
 תימא אכתי ניהמנה מגו דאי צעי
 אמרה לקוחין הן בידי גבי גופא דניירא,
 השתא נמי ניהמנה דתפסה לכו בתורת
 משכון מחיים, איכא למימר דשטרי חוצ
 הון, ומדינא דניירא דלוח הוא ולא
 דמלוח, הילכך ליכא למימר לקוח הוא
 בידי, דהא לאו דידהו הוא, אי נמי אפשר
 דכיון דקיימא לן דאין אותיות ניקנית
 אלא בכתיבה ומסירה, ולריך להביא
 ראייה על הכתיבה, א"כ אין גוף הנייר
 ניקנה אלא בכתיבה ומסירה, ולריך
 להביא ראייה כו' עכ"ל, ולפ"ר מצואר
 בדברי הרמב"ן והרא"ה דאף נייר
 השטר אינו נקנה בקנייני מטלטלין
 דעלמא, אלא בכתיבה ומסירה כקנייני
 שטרות, ול"צ גדר בדברים.

ונראה דהרמב"ן אזיל לטעמיה, דהנה
 צהא דק"ל דשטרות נקנים

ההיא איתתא דהו מיפקדי גבה מלוגא
 דשטרי אתו יורשים קא תצעי
 ליה מינה אמרה לכו מחיים תפיסנא
 לכו אתאי לקמי' דרב נחמן אמר לה אית
 לך סהדי דתצטוב מיניך מחיים ולא
 יבצית ניהליה א"ל לא א"כ הוי תפיסה
 דלאחר מיתה ותפיסה דלאחר מיתה לא
 כלום היא, והנה יעוין בתוס' שכתבו
 וז"ל וא"ת ואמאי לריכב סהדי ניהמני
 לדידה צמיגו דאי צעיא אמרה לקוחין
 הן בידי דאע"ג דקיי"ל דאין אותיות
 נקנות צמסירה ולריכב מסירה ושטר
 לקיחה ה"מ לקנות החוצ אצל לקנות
 הנייר קני בלא שטר הואיל והיא
 מוחזקת צו והך איתתא לא היתה
 חוששת אלא לקנות מלוגא דשטרי בלא
 החוצ כו', ומצואר בדברי תוס' דנייר
 השטר נקנה אף קנייני שטרות דכתיבה
 ומסירה.

אולם יעוין בחידושי הרמב"ן שהביא
 דברי הרי"ף דצמלוגא דשטרי לא
 מהימנא לומר לקוחין הן בידי כיון
 דצעינן כתיבה ומסירה אמרינן לה אחוי
 שטרך והאריך וסיים וז"ל וצזה אנו

ולמקום שהשעצוד הולך שם השטר הולך
 זמכירה ומתנה שאפי' זכוכה לדעתו
 מנכסי העוצד כוכזים צעיא ולא
 חיפשיטא היא צפ' הפרה עכ"ל, והנה
 צפרק הפרה שם (מט ז) איתא צעי מיניה
 רז ייצא סצא מר"ג המחזיק צשטרותיו
 של גר מהו מאן דמחזיק צשטרא
 אדעתיה דארעא הוא דמחזיק וצארעא
 הא לא אחזיק ושטרא נמי לא קנה דלאו
 דעתיה אשטרא או דלמא דעתיה נמי
 אשטרא א"ל עני מורי וכי ללור ע"פ
 ללוחיתו הוא לריך א"ל ללור וללור,
 ומצואר דאינו אלא משום חסרון דעת,
 ומצואר לכאורה דה"ג כוונת הרמז"ן
 דהא דצמסר ולא כתז המקח צטל
 לגמרי ואף לגצי בנייר אינו אלא משום
 אומדנא בעלמא, דאין דעתם על הקנאת
 בנייר לחוד, וכן הוא צחידושי הריעצ"א
 צסוגין וז"ל יש אומרים דכל לוקח או
 מקבל מתנה של שטר שלא זכה צשעצודו
 של שטר אף צנייר לא זכה שהרי עיקר
 מכירתו ומתנתו אינו אלא מפני שצעודו
 וניירא צתר שצעודא גרירא דאנן סהדי
 דלאו לניירא נחתו כלל כו' עכ"ל.

אולם יעוין צספר התרומות שם
 שהעתיק תשוצת הרמז"ן אליו
 וכתז הרמז"ן שם וז"ל דע כי דצרי
 הר"א ז"ל עולים הם ונראים ומכריחין

צכתיצה ומסירה, הציא צעל התרומות
 (ש"א ח"ג ס"ד) פלוגתת הראשונים צגוונא
 דהקנה השטר צחליפין צמקום
 צמסירה, דדעת הראצ"ד דמהני אף
 דעת הרמז"ן צתשוצה דלא מהני, וכ"פ
 השו"ע (ס"ו סו ס"ד) כדעת הרמז"ן דלא
 מהני חליפין צמקום מסירה, אלא צעינן
 מסירת השטר דוקא.

ויעוין צחידושי הגרש"ש (גיטין ס"ה
 וצנדמ"ח ס"ח) דציאר שיטת
 הרמז"ן דכיון דעיקר השטר קאי לראיה
 שצו, הרי בנייר טפל לראיה, וממילא לא
 מהני ציה קנייני מטלטלין [והיינו דהוי
 חפלא דממונא אחד, וכיון דעיקרו ראייה
 מהנו ציה דוקא קנייני ראיות ולא שאר
 קנייני מטלטלין].

אולם יעוין דצצרי הרמז"ן צספר
 הזכות צסוגין דכתז וז"ל ואם
 תשאל והרי גוף השטרות ללור ע"פ
 ללוחית כשאר מטלטלין הן לקנות
 צמסירה וליהימניה צתפיסה דמשכון
 משום האי מיגו זו אינה תורה דאם
 אמרה הקנה לי גוף השטרות צלצד לא
 מהימנא דאין אדם מוכר שטרי חוצות
 שלא נפרעו ללור צבהן ללוחית, ואם אמרה
 מכרתן לי צין לגופו צין לשעצוד שצבהן
 ומסר ולא כתז המקח צטל לגמרי

וקנין שערות כעין עוצת הנאה הוא ואין גופן כשאר המטלעלין, הלכך אין לך צהן אלא מה שמנו חכמים, כתיבה ומסירה, תדע שהרי אם מסר ולא כתב אינו קונה אפילו גופו, שכך למדנו מדברי רבינו הגדול צמעשה דמלוגא דשטרי, אלא אין גופן של אותיות כגוף שאר המטלעלין, וה"ה למעמד שלשתן דלא קני צהו עכ"ל.

הרי דבוכיח הרמז"ן מהא דמוכח צסוגין [לשיטת הרי"ף] דצמסר ולא כתב אינו קונה אף את גוף השטר, דקנין שערות חלוק מקנין שאר מטלעלין, ואם איתא דטעמא דמילתא משום דלא נחתו לקנין הנייר, לכאורה ליכא ראייה כלל מסוגין, ולכאורה משמע דהתם אזיל הרמז"ן דהוי חסרון מדינא, דאין שטר נקנה אפילו לגופו אלא צקנין מסירה ולא צשאר קניינים [ויל"ד].

להודות צהס, אצל מימי אני חוכך צהס מפני טעם שאני מקוצל צו, דמה שאמרו אותיות צמסירה אין דין אלא צהגצבה אא"כ הם שלפי רצרצי, דצר שאינו מלוי והווה לעולם, ואפילו צשליפי רצרצי דין צמשיכה ולא צמסירה, ואם הוסיפו עליהם קנין דכתיבה למה הקלו עליו להקנות צמסירה ולא הצריכו אותן הגצבה לגופו של שטר כשאר המטלעלין שכיוולא צהס, אלא קניית שערות מדצריהם היא, כמו שפירש רבינו הגדול מאותה צצפרק מי שמת, והם אמרו דמאחר שסמכה דעתו לקנות אותן יקנה, דהיינו משמסר לידו והוסיף לו קניה של כתיבה להיות לו ראייה לגצי ראייה ושעצוד שצבו, לפיכך חליפין אינן קונין צהס, שאין דעתו סמוכה עליהם עד שיגיעו לידו, ודמיא הא מלתא להביא דאמרינן צקדושין אלא עוצת הנאה אינה ממון להקנות צחליפין,

בענין כוונה הפכית בשחיטה

איסור אכילה אין אדם אוסר דבר שאינו שלו דהכא לאו איכו אוסר לה אלא דלא שרי לה והוה ליה כאילו לא נשחטה אלא שמתה מאליה עכ"ל, ויעוין בחידושי הגרש"ש (סוף ז"צ ובנדמ"ח בליקוטיו ס"א) דהציא מדצרי האחרו' דלמדו מדצרי הר"ן אלו כדצרי היש"ש, דכוונה הפכית פוסלת בשחיטה ודוקא סתמא כשר, אולם כבר תמה הגרש"ש שם דלשון הר"ן דהוי משום סרך ע"ז, ועוד דמה עניינו לדין אין אדם אוסר דבר שאינו שלו [ועוד העירו דצדצרי הר"ן לא מלינו אלא היכא דחסר צכוונה ל"מעשה השחיטה" דנתכוון לנחירה, אך כל היכא דנתכוין לשחיטה אלא דלא נתכוין למלות שחיטה ולהיתר שחיטה מודה היש"ש דליכא חסרון].

ויעוין צחי' הגרש"ש שם דמסיק צכוונת הר"ן ע"פ שיטת התוס' ציצמות (פג ג) דכללא דאין אדם אוסר דבר שאינו שלו הוי תנאי צחלות האיסור שאינו חל ע"י מחשבה שאינה של הצעלים^א ואם יהיה לצעלים איזה חלק

נפלה סכין ושחטה אע"פ ששחטה כדרכה פסולה כו' טעמא דנפלה הוא הפילה הוא כשירה מאן תגא דלא צעינן כוונה לשחיטה דאמר רבא רבי נתן היא כו' ויעוין ציש"ש (פ"ג ס"ג) שכתב וז"ל ואף שלא צעינן כוונה לחולין, היינו מן הסתם, אבל אי כיוון להדיא שלא לשחוט אותה שחיטה המכשרת, אלא לעשות צנחירה וחניקה, נראה צעיני שלא נקרא זה שחיטה, וגרוע יותר מנפלה מעל הקורה לענין זה שאינו בכלל וצחת עכ"ל, וצתצו"ש (ס"ג סק"ה) ציאר דס"ל דסתמא לשחיטה עומד והוי כנתכוין לשחיטה ולהכי צנתכוין לחור גרע.

והנה יעוין צר"ן (לקמן ספ"ג ח צ מדפ"ה) שכתב וז"ל השוחט צהמת חצרו לעבודת כוכבים לא מיתסרא צהנאה ומיהו איכא מאן דאמר דצאכילה אסורה ואפילו שוחט צהמת חצירו לשם הרים ונתכוין לרפואה וכיוצא צה אסורה צאכילה שכל שיש צו סרך לעבודת כוכבים מיתסרא צאכילה וליכא למימר לענין

^א יעו"ש צתוס' שכתבו וז"ל אין אדם אוסר דבר שאין שלו וא"ש ומ"ש מנותן נבלה או חלב צתצשיל של חצרו שנאסר ואר"י דצדצר התלוי צמחשבה הוא דאמר הכי כגון משתחוה לצהמת חצרו דספ"ג דחולין דאפי' עשה צה מעשה כגון ששחטה איכא למ"ד דלא אסרה ואיסור כלאים נמי תלוי צמחשבה כו', ויעוין צר"ש (פ"ז דכלאים מ"ה) שכתב וז"ל ויש מחלקין צין איסור התלוי צמחשבה לשאר איסורים דכלאים

אכילה כאילו לא נשחטה, אבל לענין איסור הנאה אינו חל דלאו ידידיה הוא הפרט הזה יעו"ש.

ונראה לצאר צזה צאופ"א, דהנה כתב הרמז"ם (פי"א ממאכלות אסורות ב"ח) וז"ל יין שנתנסך לעצודה זרה אסור בהנייה והשותה ממנו כל שהוא לוקה מן התורה, וכן האוכל כל שהוא מתקרובת עצודה זרה מצטרף או מפירות אפילו מים ומלח האוכל מהן כל שהוא לוקה שנאמר אשר חלב זבחימו יאכלו ישחו יין נסיכס יקומו יין שנתנסך לה כזבח שקרב לה כו', ויעוין צחידושי מרן רי"ז הלוי (פ"ח מהל' ע"ז) וצ"ס זכר ילחק (סי' ג') דעמדו דמצואר מדברי הרמז"ם דמלכד איסור הנאה מע"ז ותקרובתה דילפי' מקרא ד"לא ידבק צידך מאומה מן החרס" ומקרא ד"לא תביא תועבה אל ביתך" איכא איסור צפנ"ע בתקרובת ע"ז, והך איסור הוי איסור אכילה יעו"ש [ויעוין צסה"מ (לאוין קד') דגמנה צפנ"ע אלא דהתם לא

שהוא שלו יתסר מה שהוא שלו ומה שאינו שלו מותר, ולפ"ז צשוחט צבהמת צחירו לע"ז הרח היתר האכילה שצא ע"י שחיטה הרי הוא כתשמיש וכחו של השוחט, דאילו מתה מאליה היתה אסורה באכילה, וכיון דהיתר זה צא ע"י השוחט על פרט זה מהני מחשבתו דיחול איסור תקרובת ע"ז, ואף דחל האיסור על צבהמת אחרים אך כיון דלא יהיה אסור אלא באכילה ולענין איסור אכילה לא שייך לומר אין אדם אוסר דשא"ש דצפועל לא חידש צה איסור אלא דהויא כמתה מאליה, ואף שסיבת האיסור אינה העדר כח ההתרה של שחיטה אלא חסרון אחר והוא מחשבתו לע"ז, אך כיון דגם צדצר שאינו שלו איכא סיבה לדין תקרובת ע"ז, אלא תנאי הוא צ"חלות האיסור" דלא חייל ע"י מחשבה דאחר, י"ל דתנאי זה אינו נוגע צשם האיסור אלא צמניעת היתר דין אכילה, וכל שמניעת היתר זה הוא של האוסר שע"י השוחט הוא ראוי להתחדש, ועל פרט זה הוא צעלים, ומהני מחשבתו לחול איסור

תלווין צניחותא דצעלים כו' ולא יתכן דהרי העושה מלאכה צמי חטאת כו' אלא כל בני היינו טעמא גבי ע"ז לאו שמיא תקרובת ע"ז כיון שאינו שלו כו', ויעוין צדצרי בגרש"ש צבהמשך דצרוי, דמצואר להדיא מדצרי הר"ש דסצרת היש מפרשים דהיא סצרת הר"י צתום' ציצמות הר"ל אינה משום דאין צכו לקצוע שם צדצר שאינו שלו, דזוכי סצרת הר"ש, אלא דינא הוא דכן קבלו חז"ל שלא יחול דין הבא ע"י מחשבה על של אחרים יעו"ש ואכמ"ל.

היא בפסחים (קיד 3) ובראש השנה (כח 3) ולא שייכו זהבך דשמעתין כלל, אלא בין לרצ בין לר' יוחנן בללאת ולעבור אי כמר אי כמר, דלמר מכשירין קילי טפי דצמעה תלנהו רחמנא והא אתעביד ליה, תדע דהא נפלה מן הגשר עהורה לציתה לרצ ואלו מתעסק בתקיעה לדצרי הכל לא ילא כיון דלא מיכוין לתקיעה כלל, ולמר אפי' ירדה להקר לא עברה ודילמא בתוקע לשיר סצירא ליה ילא בן נראה לי עכ"ל.

אולם האור זרוע (הל' ראש השנה ס' רסא) כתב וז"ל רצה ואצוי ורצה

כולהו סצירא להו דללאת לא צעי כוונה והוה ר' זיר' יחיד לגציייהו ולית הלכתא כותיה ופ"ק דשחיטת חולין נמי סתם לן תנא כר' נתן דלא צעינן כונה לשחיטה ופסקינן נמי התם כותיה ונדה שנאנסה ונפלה מן הגשר ועצלה א"ר עהורה לציתה והלכתא כרצ הלכך הכי קיי"ל דלא צעינן כונה לא שומע ולא משמיע רק שהתוקע יתכון לתקיעה בעלמא וגם השומע יתכוון לשמיעה בעלמא עכ"ל, ומצואר לכאורה דדימה כוונה דשחיטה לכוונה דמלוות.

והנה לענין כוונה צמלוות שיעת התוס' בסוכה (נע א) דאם נתכוין שלא ללאת אינו יולא, וכ"כ הר"ן בר"ה (ו)

הזכיר הרמב"ם להדיא אלא יין נסך ולא כל תקרובתן.

ומעתה יש לדון, דלענין איסור הנאה דע"ז, אמרינן דכיון דאין אדם אוסר דבר שאינו שלו באמת לא חייל כלל, ולא אמרינן דמתחלק האיסור וחייל לענין לאסור אכילה בלא לאסור הנאה, אך לענין איסור האכילה דתקרובת ע"ז, כיון דכלפי הכ איסורה ל"ש חסרון דאין אדם אוסר דבר שאינו שלו, כיון דאילו הויה מתה בלא מעשה ידיה נמי הויה אסורה באכילה, אמרינן דחייל הכ איסורה לגמרי.

ובעיקר דין כוונה הפכית בשחיטה, הנה המהרש"ל גופיה מיירי בכוונה הפכית למעשה השחיטה דנתכוין לנחירה וכנ"ל, אך בנתכוין להדיא שלא למלוות שחיטה ושלא להיתר שחיטה יתכן דמודה דמהני, אולם הנה יעוין ברמב"ן בסוגין שכתב וז"ל והא דפליגי רצו' יוחנן בטבילה שלא בכוונה ופליגי תנאי בשחיטה דוקא צמלוות הללו שהן מתירין ויש בהם הכשר לדבר אחר, טבילה מתרת אשה לצעלה ושחיטה מתרת צמר לאכילה ואינן צעלמן דבר שצבוצבה, אבל בשאר מלוות של חוצה אי צעו כונה ללאת ולעבור לא מיירו כלל אלא פלוגתא דתנאי ואמוראי אחריני

אולם אין הדבר מוכרת, דהנה הקשו
 האחרו' (יעוין צטורי אפן ר"ה כה ז) להכך שיעות דמהני כוונה שלא ללאת, דהא צעירובין (זב ז) איתא דלמ"ד מלות אין לריכות כוונה המולא תפילין אסור להכניסן צ' צ' משום כל תוסף ואם איתא דמהני כוונה שלא ללאת יתכוון שלא ללאת.

ומטו צזה משמיה דהגר"ח דהא דמהני כוונה שלא ללאת ל"ה כמלוא בלא כוונה למ"ד מלות לריכות כוונה, דלמ"ד מלות לריכות כוונה הוי תנאי בעלם מעשה המלוא, ובלא כוונה חסר בעלם מעשה המלוא, משא"כ למ"ד מלות לריכות כוונה, אף דנתכוין שלא ללאת לא חסר בעלם מעשה המלוא, אלא דאין אדם יולא ידי חובתו בעל כרחו וכן משמע מלשון התוס' צסוכה והא"ו"ז "דבעל כרחו לא נפיק" אף כיון דאין חסרון בעלם מעשה המלוא שפיר הוי כל תוסף, ולפ"ז יל"ד דאף אי לענין מלות לא נפיק בעל כרחו, מ"מ לענין שחיטה לא הוי חסרון, אמנם אף דמלשון התוס' והא"ו"ז אכן משמע דיסוד הדיון דבעל כרחו לא נפיק, אף מדברי הר"ן צשם הרשב"ם ה"ל נראה לכאורה לא כן [אלא יסוד הדיון משום דסתמא לשמה, ולהכי צמקום כוונה הפכית גרע].

צ מדפ"ר) צשם הרשב"ם וז"ל דאע"ג דאמרינן מלות אין לריכות כונה הני מילי צסתם אכל צמתכוין שלא ללאת אינו יולא דאי לא תימא הכי תקשו נך הא דאציעא לן פ"ק דצרכות (יב א) היכא דנקט כסא דשיכרא צידיה וקסצר דחמרא הוא פתח דחמרא ופרש"י אדעתא דחמרא וסיים דשיכרא מאי צתר פתיחה אזלין או צתר חתימה ולא איפשטא ואמאי לא איפשטא נפשוט דיאלא דמלות אין לריכות כונה אלא שמע מינה דאע"ג דאין לריכות כונה צמתכוין שלא ללאת לא יולא והתם הרי הוא נתכוין שלא ללאת צשכר אלא ציין ולפי זה כתב הרב ז"ל שזה הוא שנהגו להבדיל צצית אף על פי ששמעו כל צני הצית הצדלה צצית הכנסת לפי שנתכוונו שלא ללאת שם עכ"ל יעו"ש [אמנם דעת הריעב"א (ר"ה כה א) דאף צעומד ולווח דאינו רולא ללאת י"ח ילא, וכן הציא הצ"י (סי' תקפ"ט) צשם האהל מועד צשם הרא"ה יעוין שס' ויעוין צאור זרוע (הל' סוכה סי' עיג) דנקט כדעת התוס' דצנתכוין שלא ללאת אינו יולא ידי חובתו.

ולכאורה לפ"ז היב נראה, דכיון דדימה הא"ו"ז כוונה צשחיטה לדינא דמלות לריכות כוונה, כשם דצמלות כל דנתכוין שלא ללאת לא ילא, ה"נ צשחיטה כל דנתכוין להדיא שלא לשם שחיטה ל"מ.